

Voices through Water

Sada nástrojů pro kreativní a aktivistické metodiky

Číslo projektu: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Co-funded by
the European Union

Financováno Evropskou unií. Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory a stanoviska autora (autorů) a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie nebo OeAD-GmbH. Evropská unie ani OeAD-GmbH za ně nemohou nést odpovědnost.

Voices through water © je licencováno pod
[Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Scény změny: Divadlo fórum a cíle udržitelného rozvoje

Aktivistická | Advokační | Umělecká

Workshop účastníkům představí techniky divadla fórum z divadla utlačovaných Augusta Boala a propojí je s tématy cílů udržitelného rozvoje (SDGs). Prostřednictvím skupinové práce, kreativní tvorby scén a interaktivního představení účastníci kriticky zkoumají společenská a celosvětová témata.

Cílová skupina

Mladí lidé od 15 let

5-26 osob rozdělených do menších skupin po 3 až 7 lidech

Potřebný čas

150 min – 6 hours

Prostředí

Velký vnitřní nebo venkovní prostor s dostatkem místa pro všechny skupiny, aby mohly nerušeně zkoušet a vystupovat

Materiály

- Teoretický vstup (např. PowerPoint)
- Karty SDG nebo jejich shrnutí
- Dohoda o bezpečném prostoru (viz metoda „Skupinové dohody“)

Cíl/záměr

Cílem aktivity je umožnit zúčastněným prozkoumat společenská a celosvětová témata pomocí metod divadla fórum. Tím, že ztvární konflikty a vyzkouší různé způsoby řešení, se účastníci naučí vymýšlet a zkoušet alternativní řešení. Podporují tak kritické myšlení, empatii, kolektivní řešení problémů a hledání alternativních řešení reálných výzev, které jsou ztvárněny v divadelních scénách.

Podrobný návod

Krok 1 – Teoretický vstup – 15 min

- Stručné představení cílů udržitelného rozvoje (SDGs): Co to je a proč jsou důležité?
- Příklad: SDG 16 (Mír, spravedlnost a silné instituce): Komunity původních obyvatel v Kolumbii a mírové dialogy.
- Vysvětlíte zúčastněným, že budou pracovat s cílem udržitelného rozvoje, který je jim blízký, a pomocí metod fórového divadla vytvoří krátké scénky.
- Vizuální pomůcka: nakreslete nebo ukažte „křivku divadla fórum“ (např. eskalace konfliktu a transformace).

Krok 2 – Zahřívací cvičení – 5 min

- Volně se procházejte po místnosti
- Představte si postavu, která není vy sami (jakmile budete mít vymyšleno, zastavte se a zvedněte ruku).
- Vyberte si vnitřní číslo (1 = nejistý, 10 = velmi jistý) a vnější číslo (1 = viditelně nejistý, 10 = zcela sebevědomý).
- Komunikujte s ostatními jako tato postava (pozdravte, představte se a prezentujte své obvyklé chování).
- Na konci ze sebe postavu setřeste.

Krok 3 – Příprava scének – 25 min

Vytvořte tři skupiny, které vymyslí krátkou scénku bez šťastného konce. Skupiny mají 20 minut na přípravu scénky v délce 1–2 minuty. Vyberte jedno jasné téma s konfliktem, každý ztvární nějakou postavu v dané situaci. Vyberte jeden cíl udržitelného rozvoje (SDG), poté skupiny dostanou tři slova, na základě kterých vytvoří scénku.

- SDG 1 Konec chudoby: Pronajímatel, kapitalismus, svobodný otec
- SDG 2 Konec hladu: Supermarket, plýtvání potravinami, žadatel o azyl
- SDG 3 Zdraví a kvalitní život: Továrna, sanitka, pracovník
- SDG 4 Kvalitní vzdělání: Soukromá škola, socioekonomické zázemí, studující
- SDG 5 Rovnost žen a mužů: Zpravodajský kanál, sexismus, nebinární osoba
- SDG 6 Pitná voda, kanalizace: Kontaminace, privatizace vody, dívka
- SDG 7 Dostupné a čisté energie: Plyn, inflace, pes
- SDG 8 Důstojná práce a ekonomický růst: Textilní továrna, nepokoje, žena vedoucí oddělení
- SDG 9 Průmysl, inovace a infrastruktura: Investice, doprava, zdravotní sestra
- SDG 10 Méně nerovností: Byrokracie, deportace, skrývajících se osoba
- SDG 11 Udržitelná města a obce: Smog, korupce, starostka
- SDG 12 Odpovědná výroba a spotřeba: Výrobce smartphonů, zvýšená spotřeba, teenageři pracující v dole
- SDG 13 Klimatická opatření: Vláda, uhelná energie, rodina
- SDG 14 Život ve vodě: Vlečné sítě, vymírání druhů, rybář
- SDG 15 Život na souši: Lesy, biologická rozmanitost, domorodé komunity
- SDG 16 Mír, spravedlnost a silné instituce: Skupina rebelů, diktátor, prchající sourozenci
- SDG 17 Partnerství ke splnění cílů: Jaderná zbraň, ekonomické sankce, prezidentka otlivých postav?

Diskutujte s publikem a aktéry o tom, jak na ně intervence působila a co se změnilo.

Krok - Scénky a intervence | 1–5 hod

- Jedna skupina po druhé předvedou své scénky.
- Scénky se opakují; nyní může kdokoli z publika scénku zastavit a zasáhnout do ní (provést intervenci) tím, že:
 - a) vstoupí na scénu a nahradí jednu z postav, nebo
 - b) položí účinkujícím otázku před tím, než bude scénka pokračovat.
- Pravidlo: K vyřešení konfliktu nemůžete použít nejvyšší pozici utlačovatele.
- V jednom kole je u každé skupiny možná pouze jedna intervence; účastníci na jevišti zůstávají ve svých rolích a ti, kteří zasahují, se snaží navrhnout zlepšení nebo alternativní postupy.
- Žolík (osoba facilitující proces): odpočítejte „3, 2, 1, akce“ a poté se zeptejte: Co se zdá být na jevišti špatně? Jaké jsou tajné touhy jednotlivých postav? Diskutujte s publikem a aktéry o tom, jak na ně intervence působila a co se změnilo.

Krok 5 - Závěrečná diskuze - 15 min

Věnujte dostatek času prodiskutování zážitků v menších skupinách nebo v plénu, v závislosti na velikosti skupiny.

Tipy pro trenéra

- Přečtěte si literaturu o divadle utlačovaných; facilitace intervencí zajišťující bezpečný prostor je zde zásadní.
- Pokud máte méně času, zaměřte se na teoretický vstup a jednu nebo dvě zahřívací aktivity, poté nechte každou skupinu vytvořit kratší nebo kombinované scénky. V případě potřeby omezte intervence na jednu za skupinu.

Alternativa

Aktivitu můžete provádět různými způsoby podle úrovně zkušeností zúčastněných, velikosti skupiny a času. Teoretické informace lze například prezentovat pomocí videa nebo slidů namísto flipchartu. Závěrečná reflexe může proběhnout formou skupinové diskuse namísto individuální práce.

Komentář

Tato struktura je vhodná jak pro vzdělávací, tak pro školicí kontexty, kde je kladen důraz na zkušenostní učení a zapojení. Dbejte na dynamiku skupiny, zajistěte bezpečný prostor pro kreativní vyjádření a vyhradte dostatek času na smysluplnou závěrečnou diskusi.

Zdroj

Vytvořeno a popsáno pro účely diplomové práce účastnice Idy Bürgermeister:

- Bürgermeister, I. (2025). Scenes of Change – An Action Research on the Application of Forum Theatre in ESD and Green Pedagogy. Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik

Důležitá literatura:

- Organizace spojených národů (2015). Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development [Odbor hospodářských a sociálních záležitostí OSN].
<https://sdgs.un.org/publications/transforming-our-world-2030-agenda-sustainable-development-17981>
- Freire, P. (1970). Pedagogika utlačovaných.
<https://www.fachportal-paedagogik.de/literatur/vollanzeige.html?FId=3073910>
- Boal, A. (2013). Hry pro herce a neherce.